

Samarbeid eller samrøre i forebygging av radikaliserering og voldelig ekstremisme?

Stian Lid

12.09.2022

BY- OG
REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

BY- OG REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

- **Hva skal forebygges**
- **Samarbeid**
 - Hvorfor samarbeide
 - Hvordan samarbeide
 - Hva er implikasjonene av samarbeid
- **Aktørers rolle, ansvar og oppgaver**
 - Hvor står vi og hvor bør vi gå?

HVA SKAL FOREBYGGES?

Hva skal forebygges?

- Radikalisering: prosess der en person i økende grad aksepterer bruk av **vold** for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål.
- Voldelig ekstremisme: aktiviteten til personer og grupperinger som er villige til å bruke **vold** for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål

Handlingsplan

Handlingsplan mot
radikalisering og voldelig
ekstremisme

Årsaker til voldelig ekstremisme

- Forskning viser:
 - ikke enhetlige årsaker og prosesser
 - ofte reell sårbarhetsfaktor
- Utenforskap, dominerende oppfatning
- Årsaker på individ, gruppe og samfunnsnivå

Årsaker til voldelig ekstremisme

Fem typer av deltakere	Push	Pull	Barrierer
Idealisten	Misfornøyd politisk situasjon	Militant bevegelse muliggjør handling	Stigma, tap av arbeid etc.
Følgeren	Offer, sårbar, utenforskap	Vennskap, tilhørighet	Motstand mot vold og hat
Eventyreren	Militante aspektet, spenningen	Ordinære livet, kjedelig	Stigma, tap av arbeid etc.
Sint og frustrert	Vanskelig bakgrunn, traumer	Grupper gir hensikt, voldserfaring verdsatt	Få barrierer
Tradisjonister	Oppvokst ekstremistiske subkulturer	Født og sosialisert inn	Få barrierer

(Bjørge 2011, Nesser 2018)

Norsk ekstremismeforebygging som velferd

- Velferdsaktørene sentrale i
 - Universelle, selektive og indikative forebyggingen
- Velferdstjenester er nøkkelen
- Bruke eksisterende institusjoner, virkemidler og samarbeid

Kommunenes rolle

OSLOMET

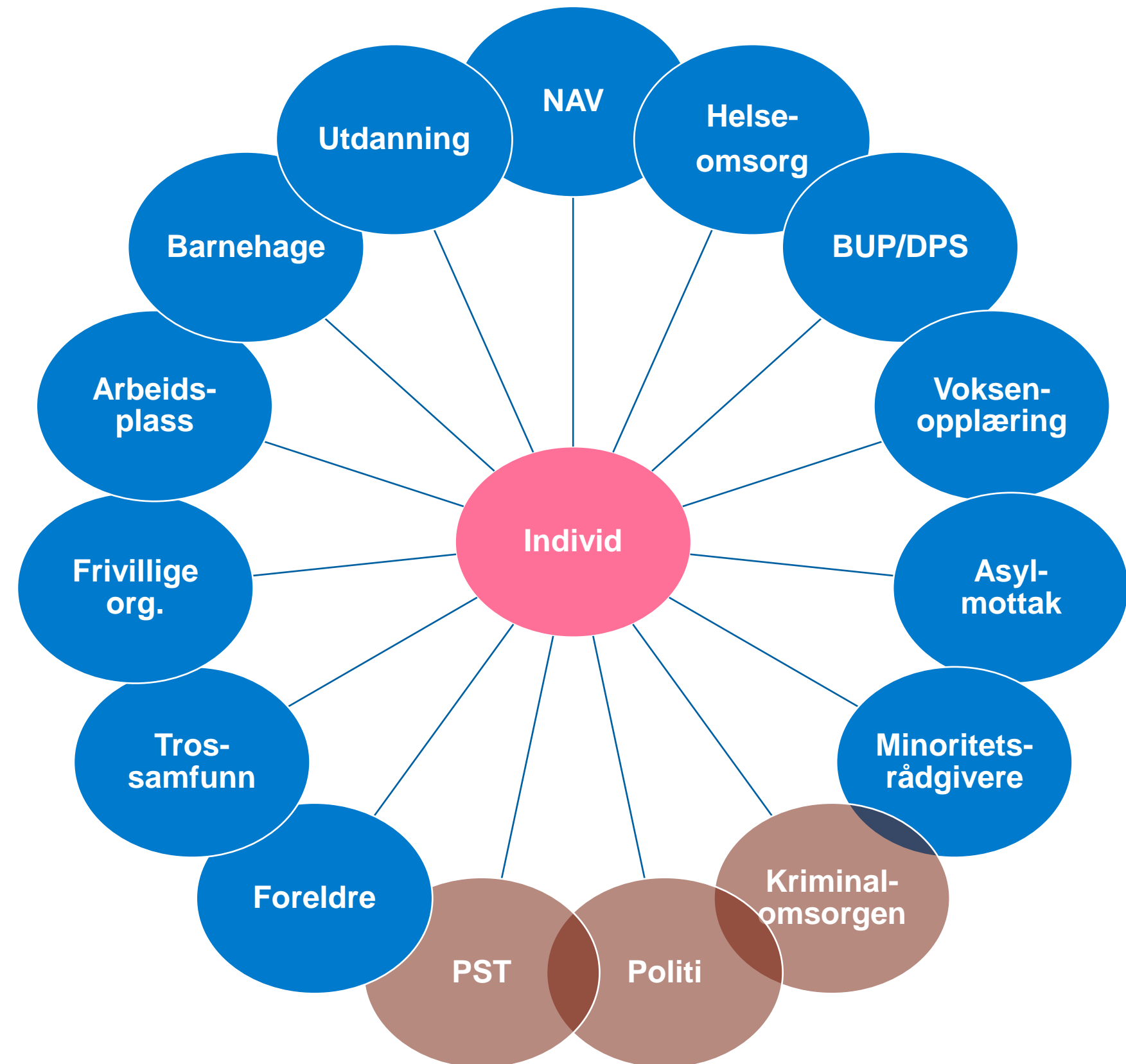
SAMARBEID

Hvorfor samarbeide?

- Wicked problems
 - Krevende å definere
 - Problem som går på tvers av institusjoner og sektorer
 - Krevende å løse
 - Gjenstridig problem
 - Koblet til andre problemer
 - Uventede og uønskede resultater av intervensjon

Hvorfor samarbeide?

- Utfordrende sakstype
 - Vanskelig å identifisere
 - Avklare bekymring krevende
 - Komplekse saker
 - Potensielt store konsekvenser
 - Tematikk som skaper engstelse og usikkerhet
- Organisering av arbeidet i Norge
 - Desentralisert tilnærming
 - Bruk av eksisterende virksomheter og tjenester

Institusjonell logikk

Institusjonell logikk:

Formelle og uformelle regler som styrer praktikerens handlinger, interaksjoner og tolkninger av situasjoner.

Elementer i logikken:

- Kollektiv identitet
- Mål
- Strategier
- Bakgrunn for oppmerksomhet
- Bakgrunn for autoritet

Institusjonelle logikker:

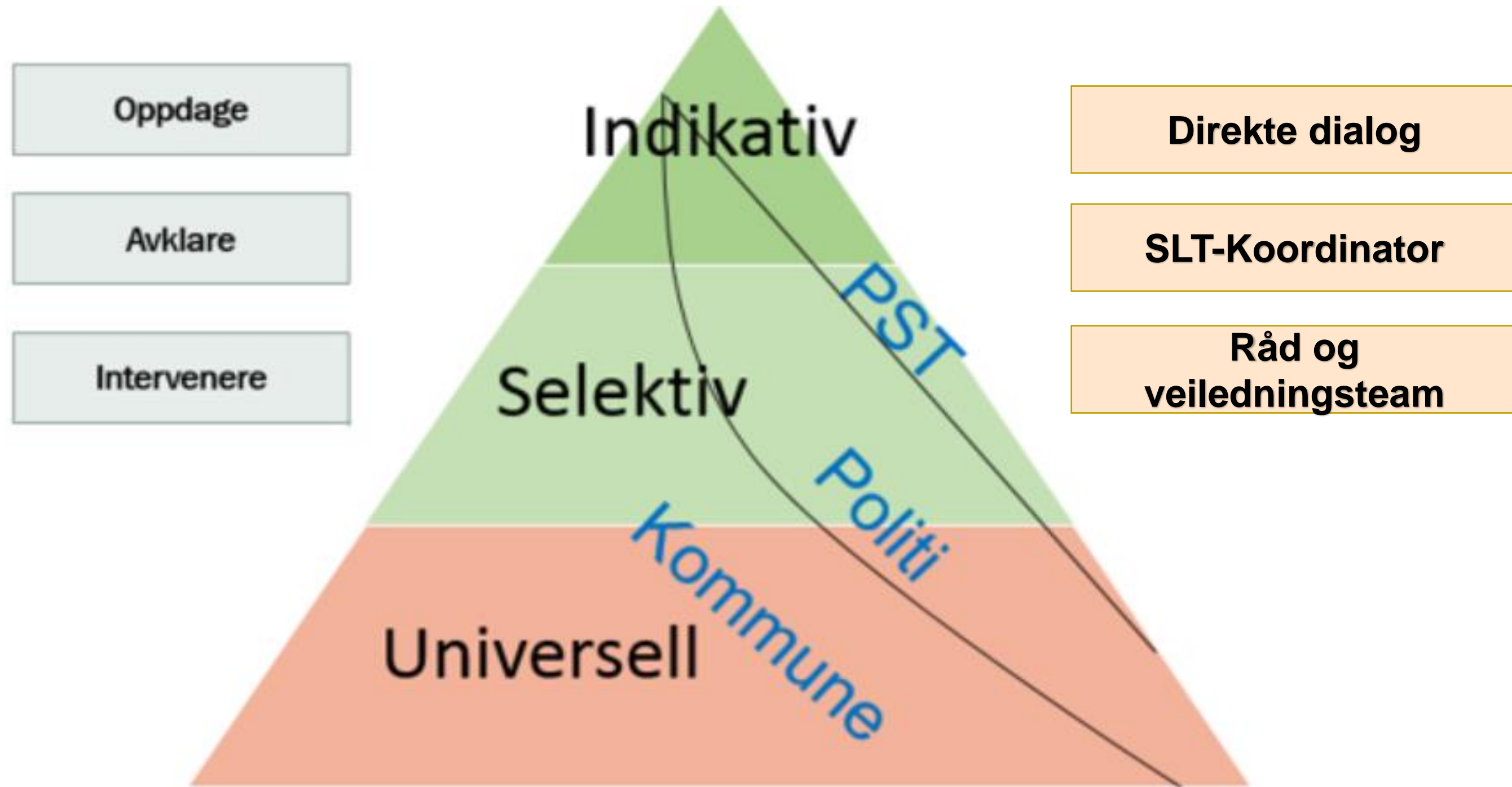
	Societal security logic	Social care logic
Collective identity	Police, security police, security managers, etc.	Teachers, social workers, youth workers, mental health professionals, etc.
Goals	-The physical safety of citizens/employees/public facilities -Order and law abiding	-The well-being of pupils/clients - Safe-guard individuals -Ensure that the rights of pupils/clients are protected
Strategies	Authoritarian/repressive: prevent, detect, surveil, protect, arrest	Relational: prevent, detect, support, strengthen, emancipate
Ground for attention	Cases of (potential) rule-breaking behaviour	Cases of social/psychological/ physical concern
Ground for authority	Chain of command, centralized decision-making	Autonomous: decentralized decision-making

Table 2. Institutional logics in Nordic CVE efforts (Sivenbring & Robin Andersson Malmros 2019, p.133)

OSLOMET

SAMARBEID: KOMMUNE POLITI PST

Forebygging og samarbeid

Oppdage

- Vanskelig å oppdage
- Hva er bekymringsfylt?
- Vitenskap eller magefølelse?

Avklare bekymring

- Ulike rutiner og organisering lokalt
- Personvernet under press?
- Kommunen – politiets forlengede arm?

Intervensjon

- Mindre alvorlige saker
 - Dialog som metode, relasjon som virkemiddel
- Alvorligere saker
 - vanskelig å komme i kontakt
 - Komplekse saker
 - Sikkerhet vs hjelpetiltak
 - Tilstrekkelig kompetanse?
 - Deradikalisering vs disengangement?

Faktorer som påvirker tverretatlige samarbeid

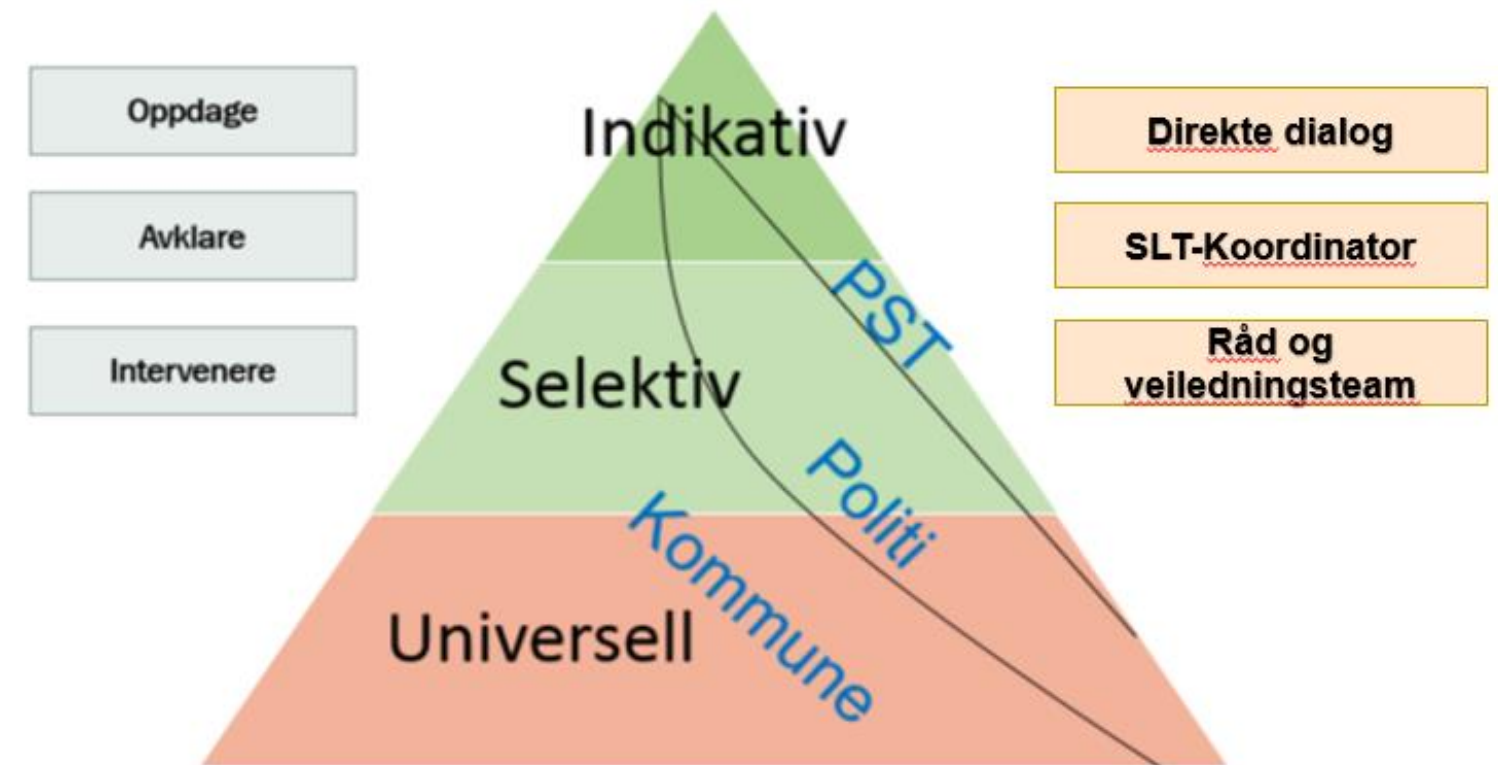
- Institusjonell logikk
- Organisering av samarbeid
- Juridiske forhold (infodeling)
- Situasjonelle og interaksjonelle faktorer (beslutningsprosesser)
- Erfaring av samarbeid over tid

Erfaringer med samarbeid

- Kontinuerlig utvikling
- Flytende grenser for involvering
- Rolledeling vs rolleblanding

Forebygging og samarbeid

NU
ET

Potensielle utilsiktede konsekvenser ved samarbeid

- Tidlig involvering av politiet
- Fare for økt marginalisering
- Personvern under press?
- Redusere tilliten hos målgruppen
- Påvirke balansen i det lokale forebyggingsarbeidet

**AKTØR:
ROLLE
ANSVAR
OPPGAVE**

Målsetning, virkemidler og aktører

Individets utvikling

Samfunnsorden

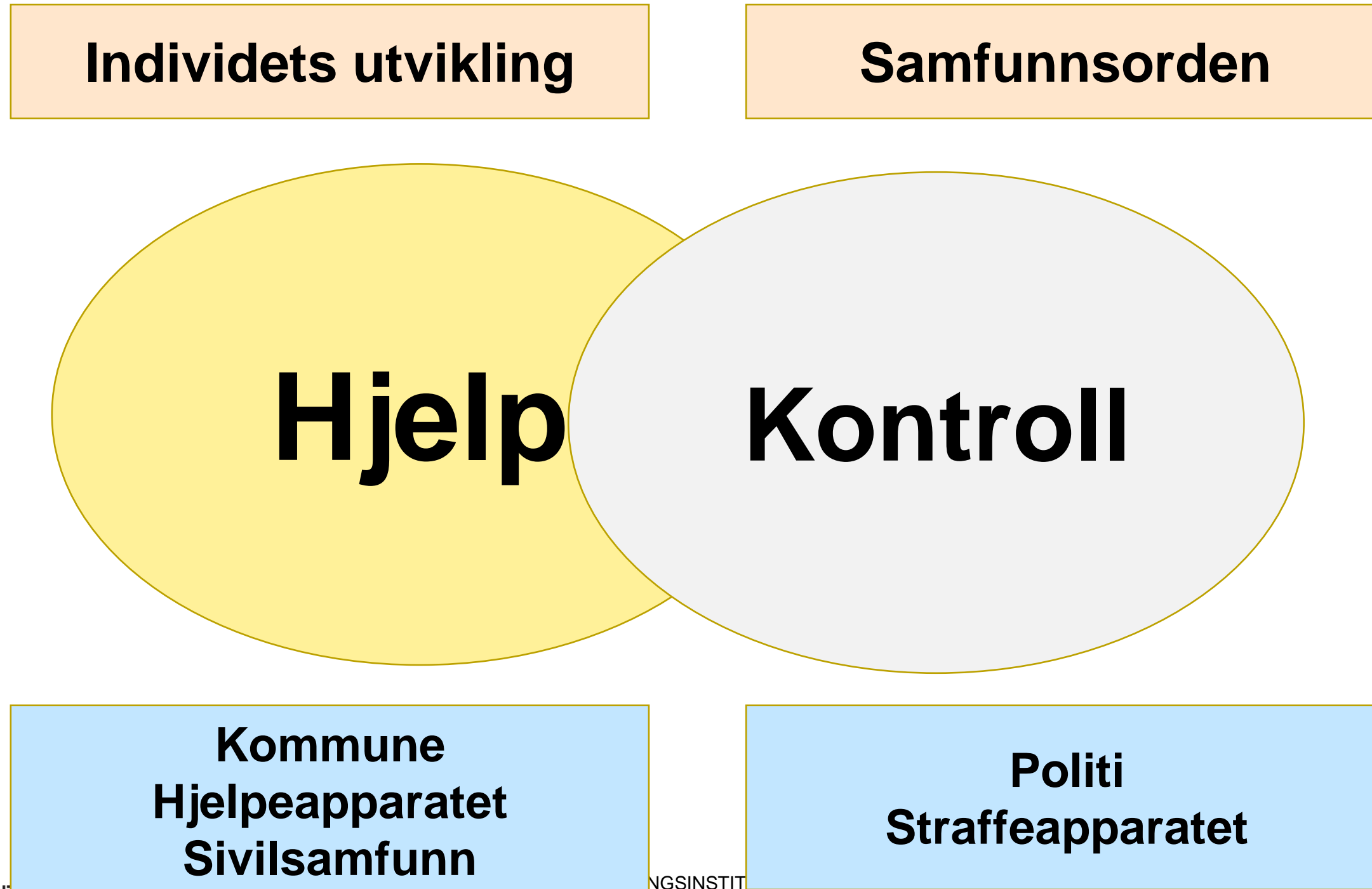
Hjelp

Kontroll

**Kommune
Hjelpeapparatet
Sivilsamfunn**

**Politi
Kriminalomsorgen**

Hybridisering

Kunnskap, makt og innflytelse

- **Størst spesialisering i politiet – forblir ekspertene**
 - Sentrale i råd og veiledning
 - Tar utvidet ansvar i oppfølgingen
 - Styrende i forhandlinger lokalt
- **Alle fagområder bør utvikle kompetanse**
 - Sikre ansvarliggjøring
 - Sikre kvalitet i veiledning, oppfølging
- **Tydeliggjøre ansvars- og oppgavefordelingen**

Den norske modellens svakheter

- Offentlig dominans – en hemske
- Endring i miljøene – færre relevante virkemidler
- Uklar rolle- og oppgavefordeling
- For lite fokus på ideologi
- Manglende kritisk blikk

Takk for meg

Stian Lid

stianl@oslomet.no